

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Laren

3 september 2025

Per saldo persoonlijker

Independent Member of
PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aan de raad van de gemeente Laren
T.a.v. mevrouw A. Kroon-Stam, griffier
Postbus 71
3755 ZH EEMNES

Behandeld door: S.A.R. Makka MSc RA
Ons kenmerk: 2025.249
Datum: 3 september 2025

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van uw organisatie. Onze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 9 september 2024. Dit verslag gaat in op onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2024.

Bij de jaarrekening 2024 van gemeente Laren, verstrekken wij een controleverklaring met een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid.

De controleverklaring is gedateerd op 3 september 2025.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om de gemeenteraad te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Inhoudsopgave

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

1. De hoofdlijnen van onze controle	4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie	9
3. Resultaat en weerstandsvermogen.....	10
4. Kernpunten van de controle	13
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen	24
6. Overige onderwerpen	28
7. Onafhankelijkheid gewaarborgd	31
8. Afsluiting.....	32
Bijlage bij accountantsverslag 2024 SiSa gemeente Laren	33

1. De hoofdlijnen van onze controle

- Inhoudsopgave
- **Hoofdlijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook verklaren wij over de getrouwheid en rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen die in de SiSa-bijlage zijn opgenomen. De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 347.666 respectievelijk € 1.043.000.
Resultaat 2024 en vermogenspositie	Over 2024 is een resultaat gerealiseerd van € 116.800 negatief. Het resultaat over boekjaar 2024 is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 34,6 miljoen en € 34,8 miljoen aan gerealiseerde lasten inclusief een mutatie reserves van € 87.890 positief. Dit betekent dat u meer heeft toegevoegd aan de reserves dan onttrokken. Het totale eigen vermogen ultimo 2024 bedraagt € 13,7 miljoen (2023: € 13,9 miljoen). Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt € 19,1 miljoen (2023: € 19,9 miljoen). De door de gemeente onderkende aanwezige risico's bedragen € 2,47 miljoen (2023: € 2,29 miljoen). Het beschikbare weerstandsvermogen is daarmee met een factor 7,76 (2023: 9,0) hoger dan het benodigde weerstandsvermogen. Ondanks een daling ten opzichte van 2023, is het weerstandsvermogen nog steeds ruim boven de norm (een ratio tussen 1 en 1,4 is namelijk voldoende). Vanuit uw eigen analyses blijkt dat uw vermogenspositie, op basis van voorgeschreven kengetallen, als toereikend wordt aangemerkt.
Controleverschillen	Wij hebben tijdens onze controle enkele controleverschillen geconstateerd. Deze hebben wij opgenomen in hoofdstuk 5. Wij rapporteren ook de controleverschillen die hun oorsprong vinden in het voorgaande boekjaar. De niet-gecorrigeerde controleverschillen zijn van een dusdanig omvang dat deze per saldo een goedkeurend oordeel niet in de weg staan.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. In onze managementletter hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing meer in detail beschreven. De hoofdlijn daarvan is dat de gemeente Laren de basiskwaliteit voldoende op orde heeft om de jaarrekeningcontrole uit te kunnen voeren.

- Inhoudsopgave
- **Hoofdpijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

	<i>Jaarrekeningproces</i> Voorgaand jaar hebben wij met de gemeente Laren stilgestaan bij het jaarrekeningtraject. Dit is meerdere jaren een intensief proces gebleken voor zowel de organisatie als voor Eshuis. Om het jaarrekeningproces te verbeteren hebben Eshuis en medewerkers van gemeente Laren, voor het boekjaar 2024 (en verder) afspraken met elkaar gemaakt. In tegenstelling tot voorgaande jaren, was u tijdig met het aanleveren van de jaarstukken inclusief onderbouwend dossier. Hierdoor konden wij tijdig starten met uitvoeren van controlewerkzaamheden. Gedurende het controleproces bleek echter dat de kwaliteit van de aanlevering, net als in voorgaande jaren, van onvoldoende niveau was. Dit heeft geleid tot een groot aantal vragen die niet tijdig (en kwalitatief niet voldoende) door de organisatie konden worden behandeld. Met als gevolg dat wij onze controlewerkzaamheden niet tijdig hebben kunnen afwickelen. De controle heeft geleid tot de constatering van enkele bevindingen en tot een gezonde discussie tussen accountant en organisatie. Een aantal van deze bevindingen leiden ook tot opmerkingen in het accountantsverslag. Onze conclusie hieruit is dat er verbeteringen zichtbaar zijn. Alleen is dit, zoals benoemd, nog onvoldoende geweest om de controle op de jaarrekening 2024 tijdig af te wikkelen. Voor komende jaarrekeningtrajecten is dan ook ons dringende advies om niet alleen aandacht te hebben voor de tijdigheid van de aanlevering, maar ook voor de kwaliteit van de aanlevering. Daarbij is het belangrijk dat de organisatie voldoende op de hoogte is van BBV vereisten om aanpassingen en (langdurige) discussies over bevindingen te voorkomen. Het doorlopen jaarrekening(controle)proces moet echt beter. Want de tijdige rapportage aan het bestuur en aan de provincie heeft onder druk gestaan, maar ook de tijdigheid van afwikkeling van controlewerkzaamheden, de samenwerking tussen organisatie en Eshuis en de uitnutting van het controlebudget.
Rechtsmatigheids-verantwoording	Het college heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de beheershandelingen in 2024 die tot uitdrukking komen in de jaarrekening. Het college heeft verklaard niet rechtmatig te hebben gehandeld en dat heeft te maken met een overschrijding van de lasten van € 859.800 (begrotingsonrechtmatigheid) en geconstateerde afwijkingen ten aanzien van de rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen van € 409.300 (voorwaardecriterium). Het totaal van onrechtmatigheden bedraagt hierdoor € 1.269.000 waardoor sprake is van een overschrijding van de verantwoordingsgrens van € 226.000. Het college heeft de in het controleprotocol, de door de raad vastgestelde, verantwoordingsgrens van € 1.043.000 gehanteerd.

- Inhoudsopgave
- **Hoofdpijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

	De begrotingsoverschrijdingen van € 859.800 zijn door het collega als acceptabel bestempeld, omdat de kosten binnen het beleid van de gemeente passen. Wij hebben geconcludeerd dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.
Grondexploitatie	Wij hebben onderzoek verricht naar het proces waarmee het management schattingsposten met betrekking tot de grondexploitatie bepaalt. Hiernaast hebben wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. De uitgangspunten voor de grondexploitatie achten wij acceptabel.
Voorzieningen	Wij hebben onderzoek verricht naar het proces waarmee het management schattingsposten met betrekking tot de voorzieningen bepaalt. Hiernaast hebben wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben opmerkingen gemaakt over de beheerplannen. Deze dienen conform de Commissie BBV actueel te zijn. Niet in alle gevallen zijn de beheerplannen ter onderbouwing van de onderhoudsvoorzieningen actueel per balansdatum. Daarnaast hebben wij nog enkele andere bevindingen waardoor wij (deels) niet hebben kunnen vaststellen of de onderhoudsvoorzieningen volledig zijn verantwoord.
Rapporteren over fraude	<i>Fraude</i> • Op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) rapporteren wij sinds het boekjaar 2022 in onze controleverklaring over werkzaamheden gerelateerd aan fraude. Hierbij gaat het om fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en niet naleven van wet- en regelgeving. • De gemeente beschikt over een eigen frauderisicoanalyse. • In de paragraaf Bedrijfsvoering heeft u aandacht besteed aan het onderwerp fraude. <i>Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik</i> Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U heeft ons bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik zijn gemeld. Wij hebben tijdens de controle ook geen aanwijzingen verkregen dat er bij u sprake is van fraude dan wel misbruik of oneigenlijk gebruik. Wij adviseren u wel om de frauderisicoanalyse specifiek voor de gemeente Laren op te stellen en door te ontwikkelen naar een fraudebeheersplan. Ook adviseren wij om beleid op te stellen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid).
Continuïteit	In de controleverklaring dienen wij ook te rapporteren over de continuïteit van uw organisatie. Met betrekking tot de continuïteit van uw organisatie worden er geen specifieke risico's onderkend.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de waardering van vaste activa, (oninbare) vorderingen, voorzieningen en het afgrenzen van verplichtingen. Binnen gemeente Laren hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van de waardering van de grondexploitaties, de vorderingen en op de hoogte van de (onderhouds)voorzieningen. In de basis heeft u hier voldoende grip op en wij hebben vastgesteld dat de door het college gehanteerde schattingen redelijk, consistent en passend zijn, met uitzondering van de in deze rapportage genoemde afwijkingen.
Verantwoording specifieke uitkeringen	Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole die hierover regels bevat. Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen overschrijden.
Dataveiligheid en IT	Uw IT-omgeving vraagt steeds meer aandacht en krijgt die ook. De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe maar op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. Mede door nieuwe regelgeving met betrekking tot data- en cyberbeveiliging vraagt dit om een actieve rol van zowel de gemeentelijke organisatie als van de raad als toezichthouder. In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u overigens mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken. In hoofdstuk 6 hebben wij hier nader aandacht aan besteed.
Sociaal domein: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet	De gemeente Laren heeft de taken en verantwoordelijkheden inzake de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet gemandateerd aan centrumgemeente Huizen. De gemeente Huizen legt financiële verantwoording af aan gemeente Laren. In de financiële verantwoording van gemeente Huizen zitten onzekerheden. Voor een deel van de zorgkosten (Wmo en Jeugdwet) is door gemeente Huizen niet of onvoldoende vastgesteld of de prestatie is geleverd. Dit hebben wij gewogen als onzekerheid.
Leges omgevingsvergunningen	De verantwoording van legesopbrengsten omgevingsvergunningen is niet in lijn met uw verordening. Wij hebben vastgesteld dat, als gevolg hiervan, de leges opbrengsten niet juist zijn afgegrensd waardoor de opbrengsten in het boekjaar onvolledig zijn verantwoord. Als gevolg hiervan hebben wij niet-gecorrigeerde controleverschillen 2023 en 2024 geconstateerd.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Verslaggeving en WNT

Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2024 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben daarnaast vastgesteld dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Ook hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: het college van burgemeester en wethouders behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, en stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken. De gemeenteraad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan de raad en de vergadering waarin de vaststelling van de jaarstukken plaatsvindt. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Openbaarmaking

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die wij dateren op 3 september 2025. Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief en mag niet worden gepubliceerd. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Deze mag openbaar gemaakt worden. Het is niet toegestaan de origineel getekende verklaring openbaar te maken.

Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Als wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken dit te herstellen, bijvoorbeeld door de jaarstukken van het internet af te halen, dan wel de fysieke verspreiding ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt openbaar gemaakt in de jaarrekening, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd blijft. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Als u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening"). Dit accountantsverslag brengen wij uit in een versie met en zonder handtekening. De versie zonder handtekening kan in het kader van de bestuurlijke behandeling worden verspreid. De versie met handtekening is alleen bestemd voor uw archief. Verspreiding daarvan is niet toegestaan. Ook is het publiceren van het concept accountantsverslag niet toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3. Resultaat en weerstandsvermogen

3.1 Resultaat 2024

U heeft het boekjaar 2024 afgesloten met een negatief resultaat van ongeveer € 117.000. De begroting na wijziging liet een resultaat zien van € 0.

Het negatieve resultaat 2024 is als “nog te bestemmen resultaat” afzonderlijk zichtbaar in de balans.

Saldo baten en lasten

Het feitelijk saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

Het saldo van baten en lasten is het verschil tussen het totaal aan baten enerzijds (bij u over 2024 € 34,6 miljoen) en het totaal aan lasten (van € 34,8 miljoen). Het saldo van baten en lasten komt daarmee uit op € 205.000 negatief. Daarnaast heeft uw raad goedkeuring verstrekt aan een aantal mutaties op de reserves. Het saldo van de dotaties en de onttrekkingen komt uit op € 88.000 negatief. Dit betekent dat u meer heeft toegevoegd aan de reserves dan onttrokken.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten (exclusief mutatie reserve)	€ 34.562	
Totale lasten (exclusief mutatie reserve)	€ 34.767	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		€ 205 -/-
Af: stortingen in reserves (lasten)	€ 0	
Bij: onttrekkingen aan reserves (baten)	€ 88	
Saldo mutaties reserves (per saldo baten)		€ 88
Gerealiseerd resultaat		€ 117 -/-

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3.2 Vermogenspositie

Het weerstandsvermogen is goed

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt uitgebreid ingegaan op de risico's die de gemeente signaleert en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. Als gemeente streeft u ernaar om de impact van risico's te minimaliseren door voldoende buffers (de beschikbare weerstandscapaciteit) te hebben om de mogelijke impact hiervan op te vangen. Door de gekwantificeerde risico's af te zetten tegen het aanwezige weerstandsvermogen bepaalt u de ratio weerstandsvermogen.

Bij het berekenen van uw weerstandsvermogen rekent u zowel uw algemene reserve als door u genoemde "stille reserves" mee. Stille reserves betreffen in uw geval overwaarde op een aantal onroerende zaken die voor een groot deel zijn afgeschreven, maar waarvoor u, indien u ze verkoopt, wel opbrengsten verwacht te genereren. U verantwoordt de panden voor de WOZ-waarde als "stille reserve". Het is ongebruikelijk om dergelijke "stille reserves" mee te nemen in de bepaling van het weerstandsvermogen. Immers, als er op korte termijn problemen zijn, dan lijkt de kans onwaarschijnlijk dat deze waarde gerealiseerd zal worden. Het is van belang dat u zich bewust bent van dit risico.

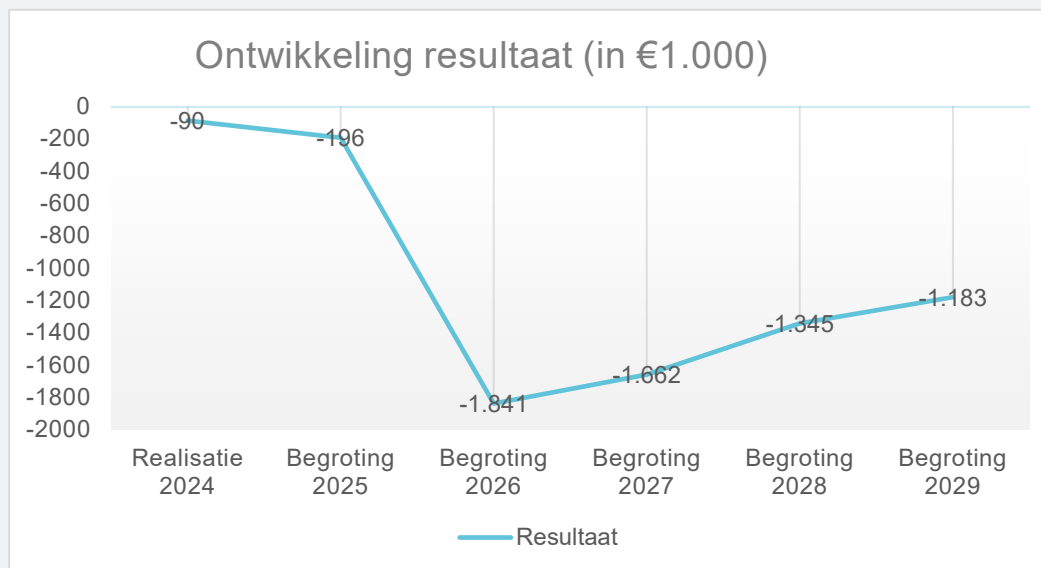
Uw eigen analyse laat een ratio van 7,76 zien (inclusief "stille reserves"), terwijl u een ratio tussen 1 en 1,4 als voldoende aanmerkt. Dit betekent dat u het aanwezige weerstandsvermogen als boven de norm kwalificeert. Naast het kijken naar risico's en het weerstandsvermogen zijn er nog meer methoden om de kwaliteit van de financiële positie te bepalen. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van diverse kengetallen die de gemeente verplicht dient te rapporteren. Uit deze kengetallen, zoals de solvabiliteit, komt eenzelfde beeld naar voren over uw financiële positie.

In het onderstaande overzicht vatten we uw vermogenspositie samen, zowel vanuit de balans als vanuit uw exploitatie (in € 1.000):

Vermogenspositie	Realisatie 2024	Realisatie 2023
Algemene reserve	9.843	9.185
Bestemmingsreserves	3.938	4.212
Gerealiseerd resultaat	- 117	471
Totaal eigen vermogen	13.663	13.868
Solvabiliteit in %	25	27

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Hoewel de werkelijke effecten van het 'ravijnjaar' nog onzeker blijven, houdt u in de meest recente vooruitzichten al rekening met fors negatieve resultaten. Met de ontwikkeling van het resultaat zoals onderstaand uiteengezet voldoet de gemeente niet aan het uitgangspunt van een sluitende begroting. Het niet hebben van een structureel een reël sluitende begroting kan van invloed zijn op het toezicht regime van de provincie. Recent is de meicirculaire gepubliceerd. De concrete effecten hiervan zijn in voorgenoemde situatieschets niet meegenomen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4. Kernpunten van de controle

4.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds het boekjaar 2023 neemt u een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee wordt door het college verantwoording afgelegd over het naleven van de financiële afspraken binnen de gemeente. Wij hebben vastgesteld dat het college in rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening concludeert niet rechtmatig te hebben gehandeld. Dit betekent dat de door het college geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen de verantwoordingsgrens hebben overschreden. De verantwoordingsgrens is door de raad in het controleprotocol vastgesteld op 3% van de totale lasten en komt voor 2024 uit op afgerond € 1.043.000.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. De drie relevante criteria waarover in de rechtmatigheidsverantwoording wordt verantwoord zijn als volgt:

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsregels en het verstrekken van subsidies. Bij gemeente Laren is de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader dat op 23 oktober 2024 door de raad is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit onze en uw eigen interne controles zijn voor een bedrag van € 409.300 aan rechtmatigheidsfouten gebleken (2023: € 236.500), die betrekking hebben op het niet voldoen aan de aanbestedingswet. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde controles met voldoende diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van de raad. Financiële handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de mutaties in de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). De begroting is hiermee kaderstellend en afwijkingen hiervan zijn in principe onrechtmatig.

De financiële verordening, die in 2020 voor het laatst is geactualiseerd, speelt een cruciale rol in de wijze waarop gemeente Laren dient om te gaan met de geautoriseerde begroting en welke afwijkingen als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt. De kadernota rechtmatigheid adviseert in de financiële verordening afspraken omtrent het tijdig melden van afwijkingen vast te leggen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Gezien de financiële verordening nog niet is geactualiseerd, heeft u dergelijke afspraken opgenomen in het controleprotocol. Dit controleprotocol is op 23 oktober 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. Overschrijdingen van lasten en investeringskredieten zijn altijd onrechtmatig en voor overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten heeft het college nadere afspraken opgenomen in de waarderingsgrondslagen van de jaarrekening en het controleprotocol. Hieruit blijkt dat overschrijdingen van baten en onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten tijdig zijn gemeld wanneer deze tijdens het vaststellen van de jaarrekening van de gemeenteraad bekend zijn.

Wij hebben vastgesteld dat het totaal aan overschrijdingen van lasten en investeringskredieten van € 859.800 (2023: € 766.200) in de paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan wel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

Wij hebben vastgesteld dat u niet beschikt over een afzonderlijk beleid met betrekking tot het voorkomen en detecteren van misbruik en oneigenlijk gebruik. In lijn met ons advies welke in de managementletter met het college is gecommuniceerd adviseren wij u om hierover afzonderlijk beleid voor op te stellen.

4.2 Actualisaties grondexploitaties

Een balanspost met belangrijke schattingselementen in de jaarrekening van de gemeente Laren betreft de voorraad onderhanden werk. Deze balanspost € 166.500 negatief (2023: € 654.700) is in 2024 relevant voor de accountantscontrole, voornamelijk vanwege de schattingselementen die een rol spelen bij het ramen van nog te realiseren baten € 1,9 miljoen (2023: € 1,9 miljoen) en nog te realiseren lasten € 813.900 (2023: € 776.000).

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor het uiteindelijke resultaat van de lopende projecten. Per project moet bepaald worden of er sprake is van een verwacht verlies, waarvoor een voorziening getroffen moet worden, of winst. De totale verwachte winst dient u naar rato van de realisatie op basis van de POC-methode, als resultaat te nemen.

Tussentijdse winstneming

Voor de grondexploitatie Ligweide wordt een positief resultaat verwacht en is de Percentage of Completion (POC) methode toegepast. Op basis van deze methode is in 2024 een tussentijdse winst van € 424.400 verantwoord.

Belangrijkste aandachtspunten waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hiervoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognoseerde resultaat, de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten alsmede het voortgangpercentage van het complex. Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- (Externe) deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een aannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken kosten.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2024 zijn verwerkt, zijn door ons onderzocht en als aannemelijk aangemerkt. De parameters en renteberekeningen zijn conform de voorschriften van het BBV.

Wij concluderen dat alle vereisten van het BBV zijn gevolgd en dat de waardering van de grondexploitatie in de jaarrekening juist is.

Ontwikkelingen in de grondexploitaties

In 2024 is complex Harmen Vosweg afgesloten en is de organisatie verdergegaan met het ontwikkelen van de voormalige Ligweide van het Zwembad de Biezem. Tevens is er gestart met een kleine exploitatie inzake de Eemnesserweg.

Grondexploitatie Ligweide

Op de plek van de voormalige Ligweide van zwembad de Biezem worden twee vrijstaande en tien hofwoningen gebouwd. Begin 2024 is het bouwrijp maken van de gronden afgewikkeld en is een deel van de gronden voor de hofwoningen verkocht aan een projectontwikkelaar. Gedurende 2024 is men gestart met de bouw van de woningen.

Grondexploitatie Eemnesserweg

Dit project bestaat uit de bouw van zeven sociale woningen. Er is sprake van een geraamd tekort. In 2024 is een negatief resultaat van € 240.000 vastgesteld. Hiervoor dient een voorziening te worden gevormd. De boekwaarde op de balans bedraagt € 5.000.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Wanneer een voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, moet het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd, aan de passiefzijde van de balans onder de voorzieningen worden gepresenteerd. Wij hebben aan de gemeente verzocht deze correctie uit te voeren. Deze correctie is juist doorgevoerd.

4.3 Voorzieningen

Uw gemeente heeft conform het BBV onderscheid gemaakt tussen voorzieningen:

- Voor verplichtingen, verliezen en risico's: met name pensioenvoorzieningen voor (oud)wethouders;
- Ter egalisatie van kosten: met name onderhoudsvoorzieningen (groot onderhoud);
- Voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden: met name voor riolering.

De balanspost voorzieningen is onderhevig aan materiële waarderings- en schattingselementen. Wij hebben vastgesteld dat de waarderings- en schattingsmethoden consistent zijn toegepast en de door u gekozen methoden aanvaardbaar zijn en in lijn met de voorschriften vanuit het BBV. Het blijft belangrijk om deze waarderings- en schattingsmethodes regelmatig te toetsen aan maatschappelijke en/of economische ontwikkelingen alsmede de doorvertaling daarvan via actualisaties van beheerplannen.

De materiële voorzieningen zijn net als voorgaand jaar de pensioenverplichting en de onderhoudsvoorzieningen.

Pensioenvoorziening

De pensioenvoorziening is ultimo 2024 € 879.700 (2023: € 663.400) waarbij de stijging ten opzichte van voorgaand jaar voornamelijk te wijten is aan een daling van de voorgeschreven rekenrente naar 2,325% (2023: 3,16%). Wij hebben vastgesteld dat deze voorziening juist is gewaardeerd.

Voorzieningen ten aanzien van riool- en afvalstoffenheffingen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) betreft de verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten en provincies. Ten aanzien van voorzieningen maakt het BBV in artikel 44 onderscheid tussen enkele verschillende soorten, waaronder een voorziening bestaande uit van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Bij de gemeente Laren betreffen dit de voorzieningen voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en grafrechten.

Nadere duiding bij de verslaggevingsregels van het BBV worden gegeven door de commissie BBV. De commissie schrijft dat, indien er sprake is van hogere gerealiseerde baten dan lasten ten aanzien van bijvoorbeeld riool- en afvalstoffenheffing, deze niet worden toegevoegd aan een reserve, maar aan een voorziening bestaande uit van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Immers, het betreffen middelen die gereserveerd moeten zijn en blijven voor het doel waarvoor zij geïnd zijn.

Uitzondering hierop zijn gerealiseerde afwijkingen als gevolg van bijvoorbeeld voordelige aanbestedingsresultaten, voordelen op het gebied van efficiëntie of een hogere gerealiseerde capaciteit. Deze positieve resultaten mogen in het exploitatieresultaat genomen worden en het is toegestaan deze in een bestemmingsreserve op te nemen en te besteden aan de toekomstige activiteit waar de heffing voor is opgelegd.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Laren onterecht een reserve riolering € 381.700 en reserve afvalstoffenheffing € 164.800 heeft gevormd. Wij hebben de gemeente verzocht om deze reserves te corrigeren en in lijn met BBV vereisten een voorziening riolering en voorziening afvalstoffenheffing te vormen.

Als gevolg van de correctie, bedraagt de voorziening riolering € 969.900 (2023: € 584.000) en de voorziening afvalstoffenheffing € 192.200 (2023: € 27.400).

Onderhoudsvoorzieningen

De onderhoudsvoorzieningen zijn ultimo 2024 gewaardeerd op € 949.800 (2023: € 867.600). Op basis van het BBV is het mogelijk om kosten groot onderhoud te egaliseren via een onderhoudsvoorziening. Door het vormen van een onderhoudsvoorziening 'spaart' gemeente Laren jaarlijks een gelijkblijvend bedrag om daarmee in de toekomst een grote onderhoudsuitgave te doen. Deze onderhoudsuitgave wordt vervolgens gedekt uit de voorziening groot onderhoud waar in de jaren daarvoor al voor is gespaard. Doordat er sprake is van gelijkblijvende dotaties aan de voorziening draagt deze systematiek bij aan het doel van de voorziening, het egaliseren van de kosten groot onderhoud.

Doorvertaling beheerplannen naar hoogte onderhoudsvoorzieningen

In het BBV is opgenomen dat voor alle onderhoudsvoorzieningen een beheersplan van maximaal 5 jaar aanwezig dient te zijn, zodat er voldoende cijfermatige onderbouwing aanwezig is voor het opnemen van de onderhoudsvoorziening.

In lijn met BBV is voor het vormen van een voorziening groot onderhoud, een recent beheerplan vereist. Wij vragen u tijdig de beheerplannen te actualiseren.

Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat:

- Niet voor alle onderhoudsvoorzieningen een geactualiseerd beheerplan aanwezig is.
- Voor enkele onderhoudsvoorzieningen geen sprake is van gelijkblijvende dotaties.
- Er (grote) verschillen bestaan tussen begrote en werkelijke uitgaven en dat
- Enkele voorzieningen € 0 of negatief worden.

Op basis van de ontvangen controle-informatie, hebben wij niet kunnen vaststellen of de onderhoudsvoorzieningen volledig zijn verantwoord. Als gevolg hiervan hebben wij met betrekking tot deze voorzieningen een onzekerheid gerapporteerd van € 653.200.

Impact verduurzaming en klimaatverandering op onderhoudsvoorzieningen

Onderhoud van kapitaalgoederen is in veel gemeenten een belangrijk onderwerp. Voor inwoners zijn adequaat onderhouden wegen en gemeentelijke gebouwen een zichtbaar onderdeel van het takenpakket en de uitstraling van hun gemeente. Ook het beheer van de riolering hoort hierbij. In financieel opzicht is dit een belangrijk onderwerp omdat er veel geld in omgaat, dat zoals bij riolering ook specifiek daarvoor bij inwoners en bedrijven in rekening gebracht wordt. Om die reden besteden u en wij veel aandacht aan ontwikkelingen op dit terrein.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Verduurzaming en klimaatverandering zorgen er bovendien voor dat ook de technische kant van de beheerplannen in beweging is. Circulariteit van grondstoffen, energieverbruik en -besparing en het opvangen van de effecten van klimaatverandering zijn thema's die invloed hebben op de kosten van onderhoud en exploitatie. Ons advies is om verduurzaming mee te nemen in de actualisatie van de beheerplannen.

4.4 Rapporteren over fraude

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in toenemende mate aandacht voor fraudepreventie, maar ook op onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen alle afdelingen van uw organisatie.

U beschikt niet over een intern opgestelde frauderisicoanalyse. Wij adviseren u om een frauderisicoanalyse op te stellen en verder door te ontwikkelen naar een fraudebeheersplan en daarnaast aanvullend beleid op te stellen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). In tegenstelling tot een frauderisicoanalyse zal dit beleid vooral extern gericht zijn. Wij hebben ook geconstateerd dat het rapporteren over de verrichte werkzaamheden en uitkomsten van fraude en/of misbruik en oneigenlijk gebruik nog in onvoldoende mate terugkomt in de planning & control cyclus. Daarmee is er geen solide basis voor uw eigen rapportage in de jaarrekening over frauderisico's en de getroffen maatregelen.

Vanuit onze eigen rol als accountant dienen wij ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen. Onze werkzaamheden zien onder andere toe op vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt, het naleven van het interne inkoopbeleid en voor u relevante aanbestedingsregels. Bepaalde delen van de opbrengstverantwoording kunnen ook onderdeel zijn hiervan.

Als we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met het college. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de externe toezichthouder.

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van frauderisico's in de jaarrekening. Wij merken op dat onze controle niet primair gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controles hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is van materiële fraude.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.5 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijzontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling.

Net als ten aanzien van het onderwerp fraude is ook rapportering in de controleverklaring over continuïteit verplicht. Hoewel vanwege de wettelijke waarborgen feitelijke discontinuïteit van uw gemeente als geheel niet aan de orde is, kan onder omstandigheden de financiële positie wel aanleiding zijn tot het schrappen van taken of het afstoten van activa. Ook externe ontwikkelingen zoals inflatie en beschikbaarheid van personeel zijn van invloed op de manier waarop naar uw financiële positie gekeken wordt. In onze controleverklaring is meer informatie dan voorheen opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst.

U hebt in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing aangegeven dat er geen directe indicaties bestaan om op korte termijn taken of activiteiten te beëindigen en u bent van mening dat de continuïteit gezekerd is. Die conclusie kunnen wij onderschrijven.

4.6 Belangrijke schattingen in de jaarrekening

4.6.1 Schattingen: Algemeen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, onderhanden werk in de grondexploitaties, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen.

4.6.2 Schattingen: Methoden en evalueren uitkomsten schattingen

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij verder geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Dat noemen we backtesting. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgekapt. Deze informatie kunt u vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren. Gemeente Laren heeft voor de grondexploitaties al wel een standaardwerkwijze ingevoerd om backtesting op schattingen uit te voeren.

4.7 Verantwoording Specifieke uitkeringen

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingsdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit (SiSa), moeten worden verantwoord. De verantwoordingsgegevens voor deze regelingen worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen bestedingen. In de SiSa-bijlage zijn vrijwel alleen financiële gegevens opgenomen.

De laatste jaren is het aantal SiSa regelingen dusdanig toegenomen, met de bijbehorende verantwoordingsdruk, dat het kabinet voornemens is het aantal specifieke uitkeringen drastisch te verminderen. Het aantal in de jaarrekening 2024 te verantwoorden specifieke uitkeringen van 20 is echter nog steeds hoog waardoor er nog altijd sprake is van een stevige verantwoordingsdruk.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken beschreven en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage 2024 van de gemeente Laren die deze grenzen overschrijden. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

4.8 Sociaal domein: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet

De grote decentralisaties uit 2015, waardoor gemeenten de verantwoordelijkheid hebben voor het hele sociaal domein, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en Participatiewet, leggen al jaren een fors beslag op de gemeentelijke organisatie en de gemeentelijke financiën. Ook op het gebied van verantwoording en controle komt dit onderwerp de laatste jaren steeds terug in veel gemeentelijke jaarrekeningen, alsmede in de oordelen en rapportages van de accountants daarbij.

De gemeente Laren heeft de taken en verantwoordelijkheden inzake de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet gemandateerd aan centrumgemeente de gemeente Huizen. De gemeente Huizen legt financiële verantwoording af aan gemeente Laren.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Voor de controle op Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, kunnen wij steunen op de controlewerkzaamheden van de accountant van gemeente Huizen. Wij hebben geconstateerd dat de verwerking van de baten en lasten in de jaarrekening van de gemeente Laren aansluit op de financiële verantwoording door de gemeente Huizen.

In de financiële verantwoording van gemeente Huizen zijn er onzekerheden gerapporteerd. Voor een deel van de zorgkosten (Wmo en Jeugdwet), is er door gemeente Huizen niet of onvoldoende vastgesteld of prestatie is geleverd. Als gevolg hiervan is er een onzekerheid van totaal € 294.600 gerapporteerd.

Om onzekerheden met betrekking tot prestatielevering te verlagen c.q. weg te nemen adviseren wij u om:

- Over het vaststellen van prestatielevering (nieuwe) afspraken te maken met de gemeente Huizen;
- Voor zorgleveranciers vanaf € 125.000 sowieso een productieverantwoording met controleverklaring op te vragen;
- De populatie voor belondes te vergroten;
- Te onderzoeken en vast te leggen welke andere werkzaamheden er worden uitgevoerd om prestatielevering vast te stellen.

4.9 Leges omgevingsvergunningen

In uw legesverordening, waarin afspraken en tarieven voor tal van dienstverleningsproducten zijn opgenomen, heeft u bepaald dat het heffingsmoment voor de leges het moment van in behandeling nemen van de aanvraag is. Los van de vraag of dit bedrijfseconomisch het meest logische moment is, volgt u in de jaarrekening 2024 dit uitgangspunt niet.

Op dit moment verantwoordt gemeente Laren de legesopbrengst pas bij het besluit over het al dan niet afgeven van de vergunning. Daarmee handelt u in strijd met uw eigen verordening. U heeft het standpunt ingenomen dat u hiermee een bestendige gedragslijn volgt. Dat lijkt vooral een rechtmatigheidsvraagstuk, maar omdat dit ook de opbrengstverantwoording en dus de getrouwheid van de cijfers raakt, valt dit in het domein van de accountant.

Onjuiste afgrenzing leges

Uit nader onderzoek van uw organisatie blijkt dat u voor een bedrag van ongeveer € 351.700 ten onrechte geen legesopbrengsten in 2023 heeft opgenomen, maar deze opbrengsten in het boekjaar 2024 zijn verantwoord. U heeft een analyse uitgevoerd op aanvragen die zijn ingediend in 2024 maar in dit boekjaar nog niet tot een legesopbrengst hebben geleid. Dit betekent dat u over 2024 te weinig leges omgevingsvergunningen heeft verantwoord van € 254.000. Dit betekent dat de afwijkingen in de leges omgevingsvergunningen een impact hebben op het resultaat ultimo 2024 van per saldo € 97.700. Beide afwijkingen hebben wij afzonderlijk opgenomen in de tabel met ongecorrigeerde controleverschillen.

4.10 Financiële vaste activa

In de afgelopen jaren hebben we met u meermaals gesproken over de waardering van uw financiële vaste activa, met de focus op de uitstaande geldleningen aan maatschappelijke initiatieven die door uw gemeente worden gesteund. De gemeente Laren financiert organisaties op basis van een subsidierelatie, maar heeft in enkele gevallen daarnaast ook een lening verstrekt.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onderdeel van onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de financiële vaste activa is onderzoek naar de waardering hiervan waarbij wij gebruikmaken van uw standpunt en onderbouwingen.

Waardering financiële vaste activa

Afgelopen jaren hebben we reeds geadviseerd tijdig een analyse uit te voeren omtrent de waardering van de uitstaande geldleningen. Bestaande uit onder andere een uiteenzetting van contractuele afspraken zoals de looptijd, verstrekte zekerheid, aflossingsschema en het voldoen van de lening ontvanger aan de gestelde voorwaarden en gemaakte afspraken. Daarnaast verwachten wij een beoordeling vanuit de gemeente van de kredietwaardigheid van de tegenpartij, op basis van bijvoorbeeld de jaarrekening van het boekjaar. Dergelijke analyses en uw standpunt omtrent de waardering van de financiële vaste activa hebben wij ten tijde van het verstrekken van dit accountantsverslag nog niet van u ontvangen.

Wij hebben van u een position paper ontvangen waarin u voldoende heeft onderbouwd waarom er geen onzekerheid is met betrekking tot de waardering van de geldleningen. Er is geen afwaardering noodzakelijk.

4.11 Fiscaliteiten

In de afgelopen jaren hebben we meermaals gerapporteerd over de beschikbare capaciteit binnen uw organisatie ten aanzien van fiscale onderwerpen. Aan het einde van het jaar wordt op basis van nacalculatie berekend wat de relevante percentages ten aanzien van het btw-compensatiefonds moeten zijn. Echter, deze gegevens worden niet aangepast in de financiële administratie. Dit betekent dat het mengpercentage en het forfaitaire percentage al enkele jaren niet zijn geactualiseerd in uw administratie. Deze analyse op basis van nacalculatie leidt tot correcties in uw aangiftes en in te dienen suppleties. Voor de boekjaren 2021, 2022, 2023 en 2024 zijn deze nacalculatorische analyses (evenals in 2023) nog niet uitgevoerd. Hoewel er op basis van historie veelal sprake is van verschuivingen tussen BTW en BCF en de cijfermatige impact hierdoor wellicht gering is, is het risico op fiscale naheffingen en heffingsrente reëel.

Graag benadrukken we daarom nogmaals het belang van het maken van een inhaalslag in het verbeteren van het werkproces en het wegwerken van achterstallige suppletieaangiftes. In het bijzonder met de implementatie van de nieuwe financiële applicatie in het verschiet.

4.12 Wet normering Topinkomens

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering topinkomens (WNT). De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2024 niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar. Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2024 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- **Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen**
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit". Ook gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt neerwaarts afgerond € 347.000. Mochten wij niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 1.043.000. Het bedrag van € 1.043.000 is ook (afgerond) de door uw eigen raad vastgestelde verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u iets meer dan € 17.000.

5.1 Overzicht van niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 17.000.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- [Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen](#)
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Niet-gecorrigeerde controleverschillen in euro's	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Aansluitverschil tussen de regio en de verantwoording van Jeugd in de HBEL-verantwoording (overloop 2023)	€ 33.000	€ 33.000 (V)	€ 33.000 (V)
De voorziening debiteuren is onjuist verantwoord (overloop 2023)	€ 46.000	€ 46.000 (N)	€ 46.000 (N)
De SiSa balanspositie D14 was onvolledig opgenomen als schuldpositie onder te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel (overloop 2023)	€ 64.000	€ 64.000 (V)	€ 64.000 (V)
De SiSa balanspositie D19 was onvolledig opgenomen als schuldpositie onder te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel (overloop 2023)	€ 220.000	€ 220.000 (V)	€ 220.000 (V)
De SiSa balanspositie G10 was onvolledig opgenomen als schuldpositie onder te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel (overloop 2023)	€ 36.000	€ 36.000 (V)	€ 36.000 (V)
De SiSa balanspositie G13 was onjuist opgenomen als schuldpositie onder de ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel (overloop 2023)	€ 20.000	€ 20.000 (N)	€ 20.000 (N)
De SiSa balanspositie C94 was onjuist opgenomen als schuldpositie onder de ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel (overloop 2023)	€ 48.000	€ 48.000 (N)	€ 48.000 (N)
In de overlopende passiva was een schuldpositie opgenomen, welke al betaald was in 2023. Derhalve was de schuldpositie te hoog verantwoord (overloop 2023)	€ 29.000	€ 29.000 (N)	€ 29.000 (N)
De leges omgevingsvergunningen welke zijn aangevraagd in 2023 hebben ten onrechte geleid tot een bate in 2024	€ 352.000	€ 352.000 (V)	€ 352.000 (V)
De leges omgevingsvergunningen welke zijn aangevraagd in 2024 hebben ten onrechte niet geleid tot een bate in 2024	€ 254.000	€ 254.000 (N)	€ 254.000 (N)
Aansluitverschil HBEL-verantwoording participatiewet. Lasten in de jaarrekening te hoog verantwoord.	€ 36.000	€ 36.000 (N)	€ 36.000 (N)
Totaal verschillen getrouwheid	€ 1.138.000	€ 272.000 (V)	€ 272.000 (V)
Onzekerheden vanuit de regioverantwoording en prestatielevering niet vast te stellen zoals gecommuniceerd in het overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen HBEL-verantwoording.	€ 294.600	N.V.T.	N.V.T.
Onzekerheid over opgenomen vordering in debiteurenlijst ultimo 2024.	€ 27.800	N.V.T.	N.V.T.
Volledigheid voorzieningen	€ 653.200		
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 975.600	N.V.T.	N.V.T.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- [Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen](#)
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

5.2 Overzicht van gecorrigeerde controleverschillen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van € 17.000.

Gecorrigeerde controleverschillen	Jaarrekeningpost	Overzicht van baten en lasten		Balans	
		Debet	Credit	Debet	Credit
Grondexploitatie: voorziening Eemnesserweg	Grondexploitatie				€ 5.000
	Voorziening grondexploitatie				€ 235.000
	Lasten	€ 240.000			
Eigen vermogen en voorzieningen: onterecht reserve riolering en afvalstoffenheffing gevormd	Reserve riolering			€ 381.700	
	Reserve afvalstoffenheffing			€ 164.800	
	Mutatie reserve		€ 546.500		
	Voorziening riolering				€ 381.700
	Voorziening afvalstoffenheffing				€ 164.800
	Mutatie voorzieningen	€ 546.500			

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- [Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen](#)
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

5.3 Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

6. Overige onderwerpen

6.1 Cybersecurity vraagt steeds meer aandacht, ook van de raad

Organisaties zijn in toenemende mate afhankelijk van IT-systemen. Steeds vaker zijn er kleinere en grotere incidenten die aantonen dat veel organisaties kwetsbaar zijn voor cybersecurity-incidenten.

De Europese NIS2-richtlijn is bedoeld om organisaties weerbaarder te maken. De implementatie vindt in Nederland plaats door invoering van de Cyberbeveiligingswet. Gemeenten zijn in de cyberbeveiligingswet als essentiële entiteit aangemerkt. Dit betekent dat voor u het nemen van voldoende beveiligingsmaatregelen een wettelijke verplichting wordt.

De implementatie van NIS2 was initieel gepland in oktober 2024, maar mede door de complexiteit is de implementatie hiervan uitgesteld naar eind 2025.

Net als bij andere wet- en regelgeving heeft de raad een toezichthoudende rol bij de naleving van de cyberbeveiligingswet, terwijl ook de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door overheden. Aanwijzingen, aanbevelingen en boetes behoren tot het handhavingsinstrumentarium van de RDI.

In het kort betekent de cyberbeveiligingswet voor u dat, ten opzichte van de huidige regels, de zichtbaarheid en aantoonbaarheid van risicoanalyses, genomen maatregelen, de toetsing van de werking ervan en de rapportering daarover explicieter moet. Ook het invullen van alle verplichte rollen in de IT-governance is daar een onderdeel van. Kortom een planning en controlcyclus op het gebied van cybersecurity. Ook adequate rapporteringssystemen en incidentregistratie horen daarbij. De nieuwe wetgeving heeft overigens ook ketenwerking, dus u zult moeten nagaan of uw verbonden partijen adequaat invulling geven aan de voor hen geldende verplichtingen.

Versterking van het risicomanagement, verdere bewustwording en training zijn belangrijke elementen, net als een open (meld)cultuur als het gaat om incidenten, om de komende periode onder de aandacht te brengen. De raad, als toezichthouder op dit onderwerp, moet zich ook afvragen of er voldoende kennis aanwezig is om dat toezicht effectief te kunnen invullen.

Tot slot vragen wij ook aandacht voor crisismanagement en crisiscommunicatie om dat in de praktijk veel (imago)schade juist ontstaat door de wijze waarop cyberincidenten aangepakt worden.

6.2 Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

6.3 Verantwoordelijkheden in het controleproces

In de controleverklaring wijzen wij op de verdeling van de verantwoordelijkheden van de gemeente Laren en de accountant in het controleproces.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met inachtneming van Nederlands recht, waaronder het besluit accountantscontrole decentrale overheden en uw eigen controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de vorige paragraaf een onderdeel van is, hoort daarbij.

Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude. Doordat we werken met steekproeven en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college om, onder toezicht van de raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen. In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn.

Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, naast de in hoofdstuk 5 opgenomen controleverschillen, specifiek een bevestiging gevraagd dat het college ons juist en volledig heeft geïnformeerd de feiten en omstandigheden die mogelijk een impact op de waardering van de grondbank Franeker-Zuid kunnen hebben.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Wel hebben wij in de bevestiging bij de jaarrekening aandacht voor continuïteit van de organisatie en de activiteiten. Hoewel de continuïteit bij decentrale overheden door het Rijk gegarandeerd is, kunnen wel degelijk effecten in de jaarrekening ontstaan als gevolg van keuzes in de activiteiten van de gemeente. De toevoeging behelst de bevestiging dat daar bij u op dit moment geen sprake van is.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

7. Onafhankelijkheid gewaarborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Laren voldoende is gewaarborgd.

Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden. Wij hebben geen aanvullende opdrachten of andere controlewerkzaamheden uitgevoerd.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

8. Afsluiting

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Laren voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden.

Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Bijlagen:

1. Tabel met bevindingen inzake de specifieke uitkeringen
2. Getekende controleverklaring
3. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
4. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2024 SISA GEMEENTE LAREN

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aspect controleverklaring	Oordeel
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	NVT	NVT	NVT
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	NVT	NVT	NVT
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	NVT	NVT	NVT
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	NVT	NVT	NVT
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	NVT	NVT	NVT
OCW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
VWS G13	Onderwijsroute_deelgemeente 2024	NVT	NVT	NVT
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	NVT	NVT	NVT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	NVT	NVT	NVT
VRO J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuur inclusief isoleren	NVT	NVT	NVT
VRO J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	NVT	NVT	NVT
VRO J55	Aanpak energiearmoede	NVT	NVT	NVT
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	NVT	NVT	NVT
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	NVT	NVT	NVT
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	NVT	NVT	NVT